

نگاهی به سند ۲۰۳۰ و مسائل فرهنگی ایران

حمید پارسانیا

www.ketab.ir

سرشناسه: پارسانیا، حمید، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور: نگاهی به سند ۲۰۳۰ و مسائل فرهنگی ایران / حمید پارسانیا.
مشخصات نشر: قم: کتاب فردا، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۵-۶۳-۲؛

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: نمایه.

موضوع: سازمان ملل متحد. مجمع عمومی: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار (۲۰۱۵)

موضوع: آموزش و پرورش و دولت -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴

موضوع: تحولات آموزشی -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴

موضوع: فرهنگ ایرانی -- تاریخ -- قرن ۱۴

موضوع: کرونا ویروس ها -- ایران -- جنبه های مذهبی -- اسلام

موضوع: سلیمانی، قاسم، ۱۳۳۵-۱۳۹۸.

رده بندی کنگره: LC۹۴

رده بندی دیویی: ۳۷۹/۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۰۲۱۵۳

وضعیت رکورد: فیا

www.ketab.ir

نگاهی به سند ۲۰۳۰ و مسائل فرهنگی ایران

پدیدآورنده: حمید پارسائیا (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)

ناشر: کتاب فردا

چاپ اول: بهار ۱۴۰۱

شمارگان: ۵۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۵-۶۳-۲

قیمت: ۸۰۰.۰۰۰ ریال

طراح جلد: علی زيارانی

صفحه آرا: حسن ناصری

توزیع: کتاب فردا: قم، میدان بسیج، خیابان ایرانی، کوچه ۴، پلاک ۲۱

تلفن: ۳۷۷۴۶۹۹۲ - ۰۲۵ | صندوق پستی: ۸۱۳۷ - ۳۷۱۵۵

فروش اینترنتی:
BookRoom.ir

پاتوق کتاب فردا

© کلیه حقوق مادی و معنوی اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۱۱

مقدمه

۱۷

گفتار اول: نگاهی به نقشه مهندسی فرهنگی

۱۹

ساختار و چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور

۲۲

مهندسی فرهنگی، نه مهندسی فرهنگ

۲۳

فرایند تدوین نقشه مهندسی فرهنگی

۲۴

اختلاف روشی در تدوین نقشه مهندسی فرهنگی

۲۵

قابلیت اجرایی نقشه مهندسی فرهنگی در ایران

۲۶

نقش حوزه علمیه در تدوین نقشه مهندسی فرهنگی و اسناد بالادستی

۲۹

خدمات شورای عالی انقلاب فرهنگی به حوزه علمیه

۳۰

نقش حوزه در آینده فرهنگی جامعه با تأکید بر نقش اسناد بالادستی

۳۲

مانع اصلی اجرای نقشه مهندسی فرهنگی

۳۳

نگاهی به ترکیب شورای عالی انقلاب فرهنگی و پاسخ به نقدها

۳۶

آسیب شناسی رفتار دولت ها در نسبت با فرهنگ و سیاست گذاری فرهنگی

۳۹

«آتش به اختیار» و استیصال در سیاست های فرهنگی

۴۱

مسئله «پیوست فرهنگی»

۴۴

ارزیابی امکان عملیاتی شدن سند چشم انداز فرهنگی

- ۴۷ گفتار دوم: نگاهی تحلیلی... انتقادی به سند آموزشی ۲۰۳۰
- ۴۹ دو منظر در نگاه به سند ۲۰۳۰
- ۵۰ سه زاویه در تحلیل و بررسی سند توسعه پایدار
- ۵۰ یک: اصل سند توسعه پایدار
- ۵۰ دو: سند آموزشی سند توسعه پایدار
- ۵۱ سه: اقدامات ایران در راستای اجرای سند ۲۰۳۰
- ۵۲ عدم اطلاع مراکز تصمیم‌گیری نظام از محتوای سند
- ۵۳ موضع جمهوری اسلامی در برابر اسناد بین‌المللی
- ۵۷ خطای راهبردی در تدوین سند ملی ۲۰۳۰
- ۵۹ عدم اجرای اسناد ملی در حوزه آموزش
- ۶۱ اجرای سند ۲۰۳۰ مخالف مصوبه مجلس شورای اسلامی
- ۶۳ برخی اشکالات سند ۲۰۳۰
- ۶۳ یک: اساسی‌ترین اشکال سند ملی ۲۰۳۰
- ۶۳ دو: مسئله برابری جنسیتی
- ۶۶ سه: پاسخ دولت به مغایرت مفاد سند با مفاهیم دینی
- ۶۷ آیا شورای عالی انقلاب فرهنگی در جریان تصویب سند ۲۰۳۰ بود؟
- ۶۸ بی‌اعتنایی دولت به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۶۹ عدم آشنایی مسئولین با مبانی غربی سند توسعه پایدار
- ۷۱ تعلل دولت در لغو سند ۲۰۳۰ پس از تذکر مقام معظم رهبری
- ۷۲ لزوم اجرای حکم رهبری بدون ملاحظات سیاسی
- ۷۳ تبیین زوایای منافات «برابری جنسیتی» با اسلام
- ۷۵ تفاوت «برابری جنسیتی» با «هم‌جنس‌گرایی»
- ۷۶ مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی برای تدوین سند آموزش جنسیتی
- ۷۷ جمع‌بندی نقدها به سند ۲۰۳۰
- ۷۹ یک: عدم توجه به مراد از «الزام‌آور بودن»
- ۸۱ دو: تعهد به سند توسعه پایدار، تعهد سیاست‌گذارانه نه تعهد قانون‌گذارانه
- ۸۲ سه: مغایرت پذیرش ۲۰۳۰ با قانون اساسی

- ۸۲ چهار: بی‌فایده بودن «حق تحفظ» نسبت به ۲۰۳۰
- ۸۵ پنج: حضور فرهنگ غربی در چند لایه مفهومی اسناد بین‌المللی
- ۸۸ شش: برخورد سلبی حوزه علمیه با اسناد بین‌المللی
- ۹۰ هفت: ابعاد مواجهه ایجابی حوزه با اسناد بین‌المللی
- ۹۲ وجود ده سند دیگر ذیل ۲۰۳۰ و با آسیب‌های مشابه
- ۹۳ برخی موانع پیش روی شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۹۶ آیا شورای عالی انقلاب فرهنگی قانوناً امکان لغو ۲۰۳۰ را داشت؟
- ۹۷ اجرای ۲۰۳۰ خیانت یا غفلت؟
- ۹۹ نکات پایانی
- ۱۰۱ گفتار سوم: خطای استراتژیک پذیرش سند ۲۰۳۰
- ۱۰۳ سخنرانی در نقد سند ۲۰۳۰ در محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی
- ۱۰۴ اسناد بالادستی در حوزه علم و فرهنگ
- ۱۰۵ خطای استراتژیک در پذیرش سند ۲۰۳۰
- ۱۰۷ چهار پیشنهاد در زمینه پذیرش اسناد بین‌المللی
- ۱۱۳ گفتار چهارم: گفت‌وگو درباره فرهنگ معاصر ایران
- ۱۴۵ گفتار پنجم: تحلیل جامعه‌شناختی از آخرین وضعیت کشور با تاکید بر وقایع اخیر
- ۱۴۷ فروپاشی پارادایم‌ها و ظهور پارادایم جوان انقلابی
- ۱۵۱ فروپاشی حوزه سیاسی و فربهی حوزه اجتماعی
- ۱۵۶ فروپاشی حوزه نخبگانی
- ۱۶۰ شورش نخبگانی یا خیزش عمومی
- ۱۶۴ فقدان نگرش دیالکتیک و منفصل و متصل با هم
- ۱۶۹ تغییر از نگاه فقهاتی به فلسفی
- ۱۷۱ نظام امت و امامت با مبنای عدالت
- ۱۷۲ اوج‌گیری نفاق و درماندگی آمریکا
- ۱۷۳ به هم ریختن نظام و جایگاه طبقاتی
- ۱۷۵ ارتباط سه نظام اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در وقایع اخیر

- ۱۷۷ ناهمخوانی ظرف و مظلوف انقلاب اسلامی
- ۱۸۰ جامعه طیفی و جایگاه فلسفه و عقل سلیم
- ۱۸۱ صورت‌بندی نادرست مسائل اصلی
- ۱۸۳ جایگاه فقه و فلسفه
- ۱۸۵ گفتار ششم: دینداری اجتماعی در رمضان کرونایی
- ۱۸۸ تفاوت پدیده کرونا با جنگ تحمیلی؛ از فراگیری تا ضربه به...
- ۱۹۲ تطور نیروهای هویت‌بخش در ایران و ضربه کرونا به اسلام مداحی
- ۱۹۳ سناریوهای دینداری پساکرونا
- ۱۹۶ عدم تأثیر کرونا بر دینداری در رمضان
- ۱۹۷ کرونا و بازگشت به عرصه‌های کنش سنتی دینداری با محوریت علما
- ۱۹۹ کرونا و روز قدس
- ۲۰۰ شباهت‌ها و تفاوت‌های کرونا با جنگ تحمیلی
- ۲۰۱ کرونا؛ فرصتی برای بروز ابعاد باطنی دینداری
- ۲۰۳ انعطاف در لایه مناسکی دین و بروز مناسک اجتماعی جدید در همدلی
- ۲۰۴ جامعه مقاوم و تغذیه از بستر فرهنگی
- ۲۰۵ غفلت سیاست‌گذاران از ظرفیت‌های فرهنگی دینی جامعه در...
- ۲۰۶ وحدت میان ظاهر و باطن دین
- ۲۰۷ ضعف نظری در بازخوانی فرهنگ دینی ایرانیان
- ۲۰۹ کنش دینی بر مبنای عاطفه و احساس
- ۲۰۹ فضای مجازی و تولید سکولاریزم دینی
- ۲۱۱ فضای مجازی؛ از بین‌برنده دین احساسی
- ۲۱۲ کرونا؛ ظرفیتی برای نمایش مناسک دینی در عرصه اجتماعی
- ۲۱۳ ملازمه ساحت عقلانی با بُعد احساسی و عاطفی دینداری
- ۲۱۴ ثبات و استمرار دین بر پایه فهم عمیق (عقلانی) و نه احساسی
- ۲۱۵ فضای مجازی؛ حقیقی یا مجازی؟
- ۲۱۶ رهایی یا مدیریت فضای مجازی
- ۲۱۷ سؤالات حاضرین در وبینار

- ۲۲۵ گفتار هفتم: نقش دین و مناسک دینی در ایران کرونا و پساکرونا
- ۲۲۹ تعلیق مناسک جمعی و توجه به ابعاد باطنی تشیع
- ۲۳۱ بحران کرونا و ابعاد سیاسی دینداری
- ۲۳۱ فرصتی برای تأمل در دینداری و وضعیت مدیریت نهادهای دینی
- ۲۳۲ بازگشایی اماکن متبرکه و لزوم توجه به بُعد عاطفی دینداری
- ۲۳۴ ارتباط تعلیق امر دینی (حرم‌ها) با تعلیق زندگی روزمره
- ۲۳۵ ظرفیت و توان فرهنگ دینی برای حضور در عرصه‌های...
- ۲۳۶ مدل ایرانی در مقایسه با مدل لیبرالی و چینی
- ۲۳۷ لزوم توجه به ابعاد فرهنگی و دینی در سطح سیاست‌گذاری
- ۲۳۷ امکان ظهور نظام‌های جدید و تغییر در نظام سرمایه‌داری
- ۲۳۹ ضرورت مطالعه مدیریت ایران و تاب‌آوری مردم در مواجهه با کرونا
- ۲۴۱ نظرات بیان‌شده در حاشیه نشست
- ۲۴۷ گفتار هشتم: شهید سلیمانی و مواجهه راهبردی امت اسلامی
- ۲۴۹ قوم، قبیله، عشیره
- ۲۵۰ امت، ملت، دین
- ۲۵۱ نسبت ملت، امت و دین در کلام فارابی
- ۲۵۱ نسبت سنت و شریعت با دین و ملت
- ۲۵۳ بعد معنوی دین و ملت
- ۲۵۳ دین و فرهنگ
- ۲۵۴ تفسیر معنوی زندگی دنیوی
- ۲۵۵ شرایط تکوین امت و ملت
- ۲۵۶ تعامل امت با قبیله و عشیره
- ۲۵۷ شهید سلیمانی و تکوین مجدد امت اسلامی
- ۲۵۷ غلبه جهان مدرن بر دیگر فرهنگ‌ها
- ۲۵۸ دو قرن رکود امت اسلام
- ۲۵۹ نقطه عطف انقلاب اسلامی ایران
- ۲۵۹ پیشینه فعال ایران در تمدن اسلامی

- ۲۶۰ بنیان‌های بومی و اسلامی انقلاب ایران
- ۲۶۱ مواجهه جهانی فرهنگ اسلامی در انقلاب ایران
- ۲۶۱ تغییر صف‌بندی و قطب‌بندی جهانی
- ۲۶۳ شهید سلیمانی، ایران و مرزهای امت اسلامی
- ۲۶۴ داعش و سکولاریزم پنهان
- ۲۶۵ موقعیت امت اسلامی بعد از داعش
- ۲۶۵ نبوغ راهبردی شهید سلیمانی

نمونه

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و اهل بيته الطيبين الطاهرين سيما بقية الله في الارضين

فرهنگ در حکم روح و جان هر جامعه، تاریخ و تمدن است و گسسته از دیگر ساحت‌های اجتماعی نیست. همان‌گونه دیگر ابعاد جوامع نظیر اقتصاد، سیاست و یا نظامات اجتماعی گسسته از فرهنگ نیستند. این اثر به مباحث نظری فرهنگ نمی‌پردازد، بلکه برخی از مسائل فرهنگی جامعه ایران در پنج ساله اخیر را مورد نظر و بررسی قرار می‌دهد و حاصل نشست‌ها، مصاحبه‌ها و صحبت‌هایی است که در این مدت در قالب گفت‌وگو انجام شده است. نقشه مهندسی فرهنگی کشور و سند آموزشی ۲۰۳۰ و حوادث دی ماه ۱۳۹۶ و پیامدهای فرهنگی کرونا در حوزه دین و دینداری ایرانیان و در نهایت شهادت سردار حاج قاسم سلیمانی از زمره مسائل محل بحث است. کتاب مشتمل بر هفت گفتار است:

گفتار اول نگاهی به نقشه مهندسی فرهنگی کشور است. در این گفتار درباره چگونگی تهیه سند نقشه مهندسی فرهنگی کشور و موانع

اجرای شدن سند، مسأله پیوست فرهنگی و نحوه مواجهه دولت‌ها با سند و مانند آن صحبت شده است.

گفتار دوم نگاهی تحلیلی انتقادی به سند آموزشی ۲۰۳۰ است. در این گفتار به پیشینه سند، یعنی سند توسعه پایدار مجمع عمومی سازمان ملل مصوب سپتامبر ۲۰۱۴ و سند آموزشی اینچئون مصوب ۲۰۱۵ و همچنین نحوه مواجهه جمهوری اسلامی ایران با سند چارچوب عمل آموزش ۲۰۳۰ جمهوری اسلامی ایران که در آذر ۱۳۹۵ رونمایی شد و نیز به سند تحول آموزش و پرورش که در شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شده است، پرداخته می‌شود و خطای راهبردی قوه مجریه در مواجهه با این گونه از اسناد بین‌المللی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

به نظر می‌رسد که سند ۲۰۳۰ یکی از مهمترین حوادث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در پنج سال اخیر بود. ریاست جمهوری ایران اجرای این سند را وظیفه اصلی خود اعلام کرد و گفت از هرچه بگذرد از این سند نخواهد گذشت و شورای عالی انقلاب فرهنگی در موضعی انفعالی در قبال این سند قرار گرفت، و ابتکار عمل در مواجهه با این سند، از ناحیه رهبر انقلاب واقع شد، که مورد حمایت فراگیر بخش‌های مختلف جامعه قرار گرفت.

گفتار دوم به تحلیل انتقادی سند ۲۰۳۰ و حوادثی می‌پردازد که پیرامون آن شکل گرفت. این گفتار و گفتار اول در گفت‌وگویی با آقای حسینی درود از نشریه حریم امام شکل گرفته است.

گفتار سوم تحت عنوان خطای راهبردی در نحوه مواجهه با سند ۲۰۳۰ است، نظیر گفتار دوم، لکن به‌گونه‌ای فشرده و کوتاه، به خطای راهبردی دولت در مواجهه با سند پرداخته است، این گفتار حاصل مطالب مطرح شده در دیدار اساتید با رهبر معظم انقلاب در ماه رمضان ۱۳۹۶ است.

گفتار چهارم گفت‌وگو درباره فرهنگ معاصر ایران است. در این گفتار برخی از چالش‌های فرهنگ معاصر ایران مورد بحث قرار گرفته شده و از دو شکاف یاد شده است. اول شکاف نخبگان و مدیران سیاسی و اجتماعی کشور با مردم و حوزه عمومی، و دوم شکاف بین نخبگان سیاسی با یکدیگر و به دنبال آن از مسائل فرهنگی انقلاب و از جمله مسئله مهم گسل بین حوزه سیاست‌گذاری و اجرا در قلمرو فرهنگ یاد شده است در این گفت‌وگو درباره برخی از مشکلات شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز بحث شده است. این بخش حاصل گفت‌وگو در برنامه شوکران شبکه چهار است.

گفتار پنجم تحلیل جامعه شناختی از آخرین وضعیت کشور با تأکید بر وقایع سال ۱۳۹۶ است. این گفتار حاصل نشست با آقایان تقی آزاد ارمکی، عماد افروغ، ابراهیم فیاض، و دبیر علمی نشست آقای علی جعفری است این نشست به دعوت انجمن عملی مطالعات اجتماعی حوزه و گروه مطالعات فرهنگی اجتماعی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در تاریخ ۱۴ تیر ماه ۱۳۹۷ انجام شد. وقایع مورد نظر در این نشست بیشتر ناظر به حوادث دی ماه ۱۳۹۶ و مسائل بعد از آن است که در اعتراض به وضعیت معیشتی و گرانی از مشهد آغاز شد و به شهرهای دیگر نیز کشیده شد.

گفتار ششم و هفتم ناظر به کرونا و تأثیرات آن در قلمرو فرهنگ دینی است.

گفتار ششم «دینداری اجتماعی در رمضان کرونایی»، حاصل ویناری است با شرکت جناب دکتر آزاد ارمکی. در روزهای نخست کرونا این تحلیل وجود داشت که دینداری به دلیل هویت مناسکی خود، در معرض آسیب‌های جدی قرار می‌گیرد و گفت‌وگوی ویناری بیشتر

پیرامون همین امر بود. این وینار در تاریخ ۱۳۹۹/۱/۲۸ انجام شد. گفتار هفتم نقش دین و مناسک دینی در ایران کرونا و پسا کرونا است و این گفتار محصول ویناری است در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۶ و با مشارکت جناب آقای دکتر سید جواد میری. گفتار اخیر توسط گروه مطالعات فرهنگی اجتماعی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد و دبیر علمی این دو نشست جناب دکتر محمدرضا قائمی نیک است.

گفتار هشتم با عنوان شهید سلیمانی و مواجهه راهبردی امت اسلامی حاصل نشستی است که در ۱۴ بهمن ۱۳۹۸ در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران برگزار شد این گفتار به تحلیل ابعاد فرهنگی، اجتماعی و تاریخی شهادت حاج قاسم سلیمانی می پردازد.

حادثه شهادت سردار سلیمانی در نخستین گام به عنوان یک امر نظامی و سیاسی رقم خورده بود و رئیس جمهور آمریکا ترامپ این اقدام خود را که یک امر کاملاً تروریستی بود در سطح یک عملکرد نظامی می دید و لکن این واقعه به سرعت ابعاد فرهنگی و اجتماعی خود را نشان می داد و گذشت زمان همچنان بر بعد فرهنگی و اجتماعی آن می افزاید و به موازات آن از ارزش نظامی آن می کاهد، به گونه ای که امروز این حادثه به عنوان یک نقطه عطف در تکوین مجدد امت و ملت اسلامی و همچنین مهمترین خطای راهبردی سیاسی دولت ترامپ شناخته می شود.

حوادث فرهنگی و اجتماعی مطرح شده در هفت گفتار پیشین با همه تفاوت هایی که دارند ابعاد محدودی داشته و مهمترین حوادث یادشده همان گونه که اشاره شد مربوط به سند ۲۰۳۰ بود ولیکن این مسئله گرچه در چارچوب چشم انداز برنامه های دراز مدت یونسکو و سازمان ملل رقم خورد، با همه دامنه و عمق خود از محدوده مرزهای

جغرافیایی ایران فراتر نمی‌رفت لکن حادثه شهادت حاج قاسم سلیمانی به‌رغم پیامدها و یا دلالت‌های مهم داخلی از ابعاد وسیع و گسترده‌ای در سطح منطقه و جهان اسلام و یا جوامع معاصر برخوردار بوده و است.

مواجهه جامعه ایران با شهادت ایشان بخشی از هویت زنده، فعال و در عین حال خاموش آن را به نمایش گذاشت و امتداد جغرافیایی آن مرزهای سیاسی و منطقه‌ای را پشت سر می‌گذارد.

شهادت حاج قاسم قامت برافراشته امت و ملت اسلام را در یک مواجهه گسترده جهانی به نمایش گذاشت و این پدیده واقعی است که در گفتار هشتم به بحث گذاشته شده است.

این گفتار در اولین لحظات به مجموعه هفت گفتار پیشین افزوده شد و به دلیل موضوع خود ساختی دیگر از ابعاد هویت و فرهنگی جامعه ایران را آشکار می‌سازد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

۱۴۰۰/۹/۱۶